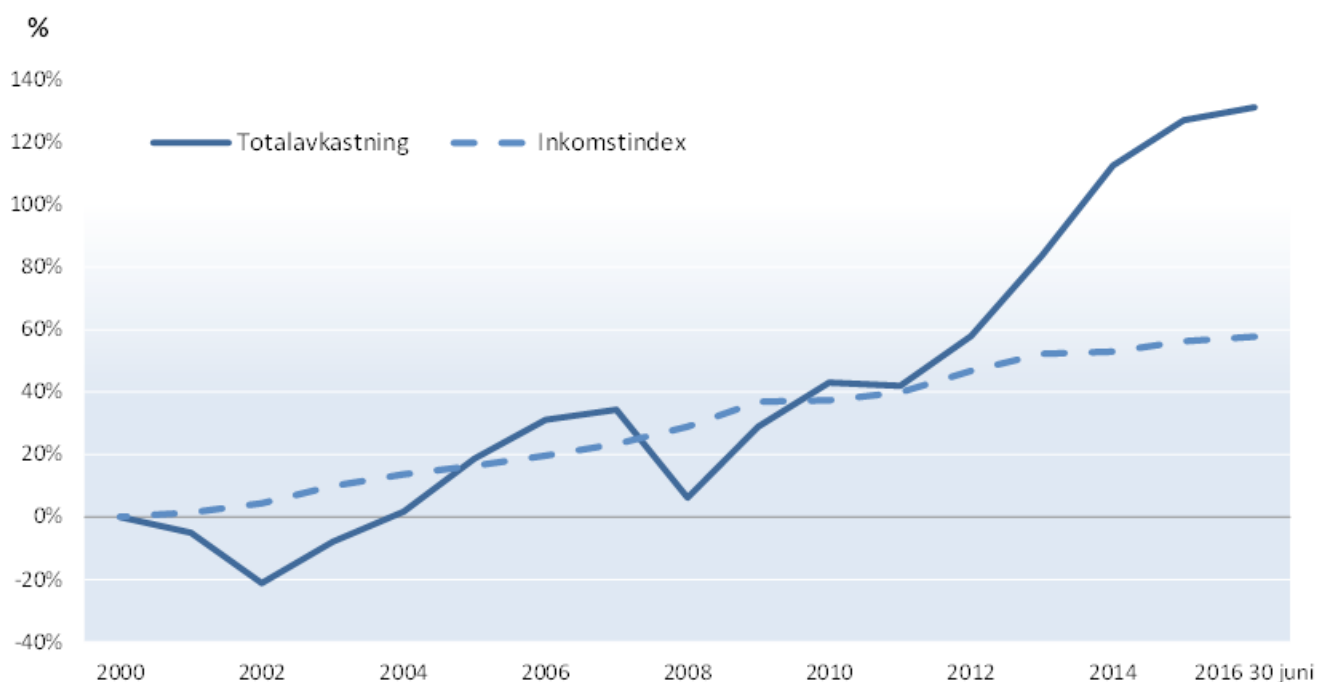

AP4:s fondkapital når ny rekordnivå med 312 miljarder kronor

Med ett positivt resultat på 5,6 miljarder kronor ökade fondkapitalet till 312 miljarder kronor efter netto-utflöden till pensionssystemet på drygt tre miljarder kronor. Totalavkastningen för första halvåret 2016 uppgick till 1,9 procent efter kostnader.

För de senaste tio åren uppgår AP4:s genomsnittliga årliga totalavkastning till 6,8 procent efter kostnader, vilket överträffar inkomstindex¹ med god marginal och innebär att AP4 bidragit positivt till pensionssystemet.

NYCKELTAL	Jan-juni 2016	Jan-juni 2015	Jan-dec 2015
Fondkapital vid periodens slut, mdr kr	312,5	310,4	310,0
Periodens resultat, mdr kr	5,6	18,0	20,1
Utbetalat netto till pensionssystemet, mdr kr	-3,2	-2,4	-4,9
Totalavkastning efter kostnader, %	1,9	6,1	6,8
Förvaltningskostnadsandel för rörelsekostnader, % av förvaltad kapital	0,06	0,07	0,06
Förvaltningskostnadsandel för rörelse- och provisionskostnader, % av förvaltad kapital	0,10	0,11	0,11
Annualiserad avkastning efter kostnader, 5 år, %	9,7	11,6	9,7
Annualiserad avkastning efter kostnader, 10 år, %	6,8	7,4	6,7

¹ Under antagande att utvecklingen av inkomstindex över ett år kan delas lika över respektive halvår. Detta är en förenkling då inkomstindex baseras på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling tillsammans med förändringen av konsumentprisindex för det senaste året (juni ett år tidigare jämfört med juni två år tidigare).

Positivt bidrag till pensionssystemet

Överträffar med god marginal inkomstindex

De senaste tio åren har AP4 avkastat 93 procent efter kostnader. Det innebär en genomsnittlig avkastning efter kostnader på 6,8 procent per år, vilket efter avdrag för inflation motsvarar en real avkastning på 5,7 procent.

Sedan starten, 2001-01-01, uppgår totalavkastningen efter kostnader till 5,6 procent årligen i genomsnitt. Det överträffar inkomstindex som ökat med motsvarande 3,0 procent årligen. AP4 har därmed bidragit positivt till pensionssystemets stabilitet. AP4:s reala avkastning (inflationsjusterad) uppgår till 4,3 procent, vilket är strax under det långsiktiga målet på 4,5 procent real totalavkastning.

13 av 15 halvår bättre än index

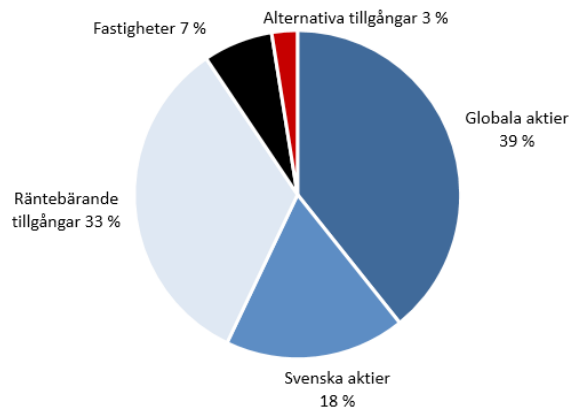

För halvåret 2016 var AP4:s aktiva förvaltningsbidrag -0,0 procentenheter och marginellt lägre än index. Tre av fem delportföljer bidrog positivt. Sedan 2009 har AP4:s aktiva förvaltning levererat ett positivt extra resultatbidrag på totalt 7,8 miljarder.

Innehåll

Positivt bidrag till pensionssystemet.....	2
Utmärkelser	3
Långsiktighet lönar sig!	4
Förvaltning, mål och resultat	6
Tillgångslagens marknadsvärde och utveckling.....	7
Ägarstyrning och Klimatförändring i fokus	7
Resultat- och balansräkningar.....	9
Flerårsöversikt.....	10

Noterade aktier mer än hälften av tillgångarna

Styrelsen har bedömt att AP4 har bäst möjlighet att uppnå det långsiktiga målet genom att ha en stor andel noterade aktier.

Regeringens utvärdering positiv

- Det är glädjande att AP-fonderna har fortsatt att bidra positivt till inkomstpensionssystemet samtidigt som de påskyndat utvecklingen mot en hållbar finansmarknad, säger finansmarknadsminister Per Bolund i ett pressmeddelande rörande regeringens årliga utvärdering av AP-fondernas verksamhet. Utvärderingen visar att AP-fonderna har bidragit positivt till pensionssystemets långsiktiga finansiering både under 2015 och sedan starten 2001. Vid 2015 års slut utgjorde AP-fondernas kapital 14 procent av inkomstpensionssystemets tillgångar, vilket är fyra procentenheter högre än då det nuvarande AP-fondssystemet infördes.

Utvärderingen visar att AP-fonderna de senaste åren utvecklat arbetet inom riskhantering, kontroll och regelefterlevnad betydligt. Regeringen anser att det är ett fortsatt viktigt område att utveckla kontinuerligt. Vidare anses att det är viktigt för att uppnå långsiktig hög avkastning och god riskhantering att hållbarhetsaspekter integreras i AP-fondernas verksamhet samt att AP-fonderna försöker påverka företag i portföljerna att agera hållbart.

Källa: Regeringens utvärdering publicerad våren 2016, Skr. 2015/16:130

Väsentliga händelser

- Sarah McPhee har förordnats som ordförande för AP4 av regeringen under våren 2016.
- Niklas Ekvall har av AP4:s styrelse utsetts att efterträda Mats Andersson, som VD för AP4. Niklas tillträder som VD den första oktober 2016.

Utmärkelser

AP4:s arbete får positiv uppmärksamhet i flera olika sammanhang, både i Sverige och internationellt. Under första halvåret 2016 erhöll AP4 flera utmärkelser samt en utmärkelse till AP-fondernas Etikråd.

Asset Owners Disclosure Project (AODP) Global Climate 500

AODP tilldelade AP4 det högsta betyget AAA för AP4:s hantering av klimatrisk i sina investeringar. Dessutom rankas AP4 3:a globalt av 500 institutionella investerare.

Sveriges miljömäktigaste

Aktuell Hållbarhet (tidigare MiljöAktuellt) rankar AP4:s VD som nummer tio av Sveriges miljömäktigaste personer 2016.

Aktuell Hållbarhet rankar årligen Sveriges miljömäktigaste personer för att lyfta fram föredömen och personer som sätter agendan i miljö- och hållbarhetsfrågor samt driver på utvecklingen i en mer hållbar riktning.

Motiveringen lyder:

- Inget företag kan vara långsiktigt framgångsrikt om inte hållbarhet står högt på agendan.

De bevingade orden kommer från Fjärde AP-fondens vd Mats Andersson. Under 2015 var AP4 en av fyra initiativtagare till PDC, en koalition som inför klimatmötet i Paris hade som målsättning att samla ett pensionskapital på 100 miljarder dollar och placera dem klimatsmart. Målet uppnåddes med råge, istället för fyra fonder blev det 25 och kapitalet är i dag 3 200 miljarder dollar.

Sveriges miljömäktigaste

Aktuell Hållbarhet placerar även AP-fondernas Etikråds generalsekreterare på sin lista över Sveriges miljömäktigaste personer.

Motiveringen lyder:

Generalsekreteraren för AP-fondernas etiska råd ser tydliga kopplingar mellan hållbarhet och avkastning. Genom ett långsiktigt och målmedvetet arbete bidrar Etikrådet genom att driva på företag världen över att jobba mer med hållbarhet. Sedan miljöanalytikern John Howchin klev på sin post har AP-fonderna stärkt sitt arbete med att driva miljö- och etikfrågor i bolagen de har ägande i utomlands.

Chief Investment Officer (CIO) Lifetime Achievement Award

AP4:s VD Mats Andersson tilldelades CIO Lifetime Achievement Award.

CIO framhåller AP4:s VD Mats Anderssons ledarskap och hans bidrag till internationella projekt för hållbara investeringar och mot klimatförändringen.

VD har ordet

Långsiktighet lönar sig!

När jag nu, i samband med denna rapport, lämnar mitt uppdrag som VD för AP4 kan jag konstatera att mina tio år som AP-fondschef haft sin beskärda del av krascher och kriser. Men vi har samtidigt utvecklat olika strategier i syfte att utnyttja finansmarknadernas volatilitet i en miljö där aktörerna tenderar att bli allt mer kortsiktiga.

Att våga vara långsiktig har varit en framgångsrik strategi för AP4. Vi har under dessa år skapat god avkastning åt vår kund – den svenska pensionären.

Första halvåret 2016 fick en mycket dramatisk avslutning. Beskedet på midsommaraftonens morgon överraskade många: En majoritet av väljarna i Storbritannien hade röstat för att lämna EU – den så kallade Brexit. Beskedet resulterade i chockvågor på världens börser. Den ökade osäkerheten ledde initialt till stora kursfall och kraftiga svängningar på valutamarknaderna.

Bör vi vara oroade av Brexit?

I det korta perspektivet: Ja! Det är ingen som i dagsläget kan ha en välgrundad uppfattning om hur, och hur länge, Brexit påverkar världsekonomin.

I det medellånga perspektivet?

Ja, även här kan man befara att osäkerheten kring Brexit kommer att bestå.

Förhandlingarna om ett brittiskt utträde kan komma att pågå i flera år. Vi vet föga om vilka uppgörelser som kan träffas och om andra länder kan drabbas av motsvarande opinionskantringar.

I det långa perspektivet? - den naturliga utgångspunkten för en förvaltare som AP4 - Nej. Min bestämda uppfattning är att världsekonomin kommer att klara även denna kris. Det är åtminstone den läxa som historien lärt oss kapitalförvaltare. Låt mig peka på några talande exempel.

Mitt under den djupa finanskrisen 2008 förutskickade den legendariske amerikanske investeraren Warren Buffet att världen inte skulle gå under den här gången heller.

Och han fick rätt. Vi kan i dag konstatera att trots två världskrig, den stora depressionen på 30-talet, ett dussintal recessioner, oljeshockor och annan turbulens har Dow Jones index sedan år 1900 klättrat från 66 till drygt 17 000! Beskedet att Storbritannien vill lämna EU ska nog ses i detta perspektiv.

AP-fonderna i ett långt perspektiv

För många är det säkert svårt att ta in ett perspektiv på 100 år. Men låt oss inskränka perspektivet till AP4:s egen historia. Att starta en pensionsfond, med inriktning på aktieförvaltning, år 1974 var ingen bra timing i det korta perspektivet. I kölvattnet

av den första oljekrisen och strukturproblemen i svensk industri hade AP4:s aktieportfölj efter sju år ett marknadsvärde som understeg anskaffningsvärdet.

Men 40 år senare kan vi konstatera att det långa perspektivet segrade igen – och det med råge. Stockholmsbörsen under de senaste 40 åren har givit en avkastning på 14,5 procent per år, eller i reala termer 10,2 procent.

Samma slutsats, att aktier över tid genererar god avkastning, kan dras även när vi kortar perspektivet något till 2000-talet, närmare bestämt sedan de svenska AP-fonderna "nystartades" år 2001. Även den här gången blev det en mycket olycklig start: Världens aktiemarknader störtade till följd av IT-kraschen och terroristdåden i USA den 11 september. Men återigen repade sig världsekonomin och AP-fonderna har sedan 2001 sammantaget levererat en avkastning väl i nivå med tufft uppsatta mål!

"AP-fonderna har sedan 2001 sammantaget levererat en avkastning väl i nivå med tufft uppsatta mål!"

Långsiktighet viktigt för framgångsrikt decennium

Långsiktighet har varit en avgörande framgångsfaktor för AP4 de senaste tio åren. Detta har gynnat avkastningen vid både tillgångsfördelning och strategival. Långsiktigheten har också fungerat som ledstjärna vid avgörande vägval som AP4 har gjort. Låt mig ge några exempel på detta.

- **Stor andel aktier.** För en långsiktig förvaltare som AP4 är kortsiktig volatilitet inte något bra mått på risk. Vi tål att äga aktier även om kursvägningarna från tid till annan är betydande. Under de senaste tio åren har vi hållit fast vid att ha nära 60 procent av tillgångarna i noterade aktier. Den riskexponeringen har betalat sig väl i en tid där många aktörer valt att dra ned aktieandelen i sina portföljer. Aktier har ånyo, över lite längre tid, levererat god avkastning, trots att det emellanåt varit berg-och-dalbana.
- **Hög exponering mot den svenska börsen.** En tredjedel av AP4:s aktieportfölj finns idag placerad på Stockholmsbörsen. Det är ett vägval som ifrågasatts av många – många gånger. Vår bevekelsegrund har varit det faktum att Sverige över tid har levererat en klart bättre avkastning än omvärlden. Jag vill själv förklara detta fenomen med en kombination av bra ägarstyrningsmodell och ett stort inslag av framgångsrika så kallade kontrollägare. Sedan 2001 har strategin att vara överexponerad mot Sverige givit ett extra bidrag på nära 23 miljarder kronor!
- **Aktiv förvaltning.** En mycket tydlig trend de senaste tio åren är att pensionsfonder världen över i allt större utsträckning överger ambitionen att bedriva aktiv förvaltning och i stället väljer passiv indexförvaltning. Min övertygelse har alltid varit att fundamental, aktiv förvaltning på sikt lönar sig. En aktiv förvaltning skapar också den bästa grunden för att agera som en påläst och engagerad ägare. Med stolthet kan jag konstatera att AP4:s duktiga portföljförvaltare sedan finanskrisen 2008 har genererat ett extra bidrag på nära åtta miljarder kronor. Till en, i sammanhanget, mycket låg kostnad.
- **Utnyttja det långa mandatet.** Som nämnts har kapitalmarknadernas aktörer det senaste decenniet blivit allt mer kortsiktiga. Styrelsen för AP4 har valt den motsatta vägen. För att på ett bättre sätt ta till vara på placeringsmöjligheterna introducerade styrelsen ett strategiskt mandat där utvärderingen av investeringarna sker på upp emot 15 år. Jag vågar nog påstå att detta mandat har få motsvarigheter hos andra förvaltare. Efter tre år har AP4 närmare en tredjedel av sitt kapital och en ännu större del av sin aktiva risk i detta strategiska mandat. Och det har hittills varit mycket framgångsrikt. Sedan introduktionen av det strategiska mandatet har AP4 här lyckats skapa ett mervärde på nära 17 miljarder kronor!

- **Tänk hållbart.** Inom det strategiska mandatet ryms också AP4:s hållbarhetsinvesteringar. Vi vet alla att världen står inför ett antal stora globala risker. Den globala uppvärmningen är kanske den mest omdiskuterade. För oss som investerare har det varit naturligt att undersöka hur vi kan bidra till en långsiktigt hållbarare värld. Tillsammans med ett antal av världens största pensionsförvaltare har vi på AP4 därför tagit fram strategier som syftar till att kraftigt minska koldioxidavtrycket i våra investeringar. Och vi har hittills varit framgångsrika i dubbel mening: koldioxidavtrycket har minskat samtidigt som avkastningen är positiv.

Sammantaget tycker jag att vi kan se tillbaka på ett framgångsrikt decennium. AP4:s medarbetare har bidragit till att AP4 utvecklats från att vara den minsta AP-fonden till att, vid årsskiftet 2015/2016, vara den största.

Avkastningen under de senaste tio åren har i genomsnitt per år varit 6,8 procent, vilket motsvarar en real (inflationsjusterad) avkastning om 5,7 procent, som klart överstiger det övergripande långsiktiga målet om en realavkastning om 4,5 procent per år. Och vi har gjort detta till mycket låga kostnader. Den samlade kostnaden för AP4 utgör bara 0,1 procent av kapitalet per år.

Med detta lämnar jag över stafettpippen till en ny VD, Niklas Ekvall. För mig har det varit en stor förmån att få utveckla AP4 tillsammans med en fantastisk grupp hängivna medarbetare.

Mats Andersson, VD

Förvaltning, mål och resultat

AP4:s tre förvaltningshorisonter har gett positiva resultatbidrag alltsedan förvaltningsstrukturens start 2013. Under första halvåret 2016 bidrog den längsta förvaltningshorisonten positivt.

Positivt bidrag första halvåret 2016

Normalportföljen (40 år) bidrog positivt till totalavkastningen med 2,4 (4,1) procentenheter. Det motsvarar 7,4 (12,1) miljarder kronor. Normalportföljen är en referensportfölj, som AP4:s styrelse beslutar.

Den **Strategiska förvaltningen** (3-15 år) gav sammantaget ett aktivt bidrag till totalavkastningen med -0,5 (2,2) procentenheter. Det motsvarar -1,6 (6,4) miljarder kronor i aktivt resultatbidrag.

Den **Taktiska förvaltningen** (upp till tre år) aktiva bidrag var -0,0 (-0,1) procentenheter och understeg jämförelseindex för perioden. Det motsvarar ett resultatbidrag på -25 (-347) miljoner kronor. Tre av fem delpportföljer bidrog positivt.

Avkastningen var positiv för utvärderingsperioden, som är på rullande tre år, och uppgick till 0,4 procentenheter, vilket dock var -0,1 (-0,1) procentenheter lägre än målsättningen. Sedan den nuvarande Taktiska förvaltningsorganisationens tillkomst 2009 har den aktiva Taktiska förvaltningen levererat ett positivt resultatbidrag på totalt 7,8 miljarder kronor.

Förvaltningshorisonternas utvärderingsperiod, avkastningsmål och utfall ¹ .	Totalportfölj	Normalportfölj 40 år	Strategisk förvaltning 3-15 år	Taktisk förvaltning upp till tre år
Utvärderingsperiod	Sedan start 2001-01-01	-	5 år rullande	3 år rullande
Avkastningsmål	4,5 % reallt	-	0,75 %-enheter (0,5 t o m år 2013)	0,5 %-enheter
Utfall avkastning	4,3 %	-	Ej aktivt 5 år	0,4 %-enheter
Förvaltningshorisonternas bidrag till avkastning, risk och kostnader, sedan start 2013-01-01¹.				
Avkastningsbidrag, %	11,6	9,6	1,8	0,3
Resultatbidrag ² , mdr kr	104,0	84,5	17,0	2,5
Riskbidrag ³ , %	6,3	6,8	-0,6	0,1
Förvaltningskostnadsandel, %	0,11	0,04	0,04	0,03

¹ Samtliga värden i tabellen är uttryckta i årstakt med undantag för Resultatbidrag som presenterar periodens summerade resultat.

² Avkastning och resultat före kostnader.

³ Riskbidrag är beräknat med 42 månaders historisk standardavvikelse.

Resultat för halvåret 2016

+ 7,4 mdr kr

- 1,6 mdr kr

- 25 mkr

Tillgångsslagens marknadsvärde och utveckling

Svagt positiv marknadsutveckling

AP4 levererade ett positivt resultat första halvåret 2016. Aktiemarknaderna inledde året kraftigt negativt för att därefter återhämta sig, men kraftig börsoro under juni i samband med Storbritanniens Brexit-omröstning fick marknaderna att åter vända ner och bland annat Japan, Europa och Sverige var vid halvårsskiftet under nollstrecket. Långa statsräntor på de större räntemarknaderna sjönk under halvåret, vilket gav ett positivt bidrag till totalportföljen. Den svenska kronan försvagades, mot bland annat japanska yenen, euron och amerikanska dollarn, vilket gynnade värderingen av totalportföljens utländska tillgångar.

- Räntebärande tillgångar utvecklades positivt i samband med fallande räntor.
- Positiv avkastning från Fastigheter.
- Svagare svensk krona gav positivt valutabidrag.
- Noterade aktier, såväl svenska som globala, bidrog negativt.

Marknadsvärde, portfölj-avkastning och resultatbidrag, 2016-06-30

Tillgångsslag	Marknadsvärde, mdr kr	Portfölj-avkastning, %	Bidrag till periodens resultat, mdr kr
Aktier, totalt	178,5	-1,9	-2,3
Globala aktier	122,6	-1,6	-1,0
Svenska aktier	55,9	-2,7	-1,4
Räntebärande tillgångar	106,3	4,1	4,1
Fastigheter	21,6	9,8	1,9
Alternativa tillgångar	8,0	1,6	0,1
Valuta	0,0	0,8	2,4
Övrigt ¹	-1,9	-0,2	-0,5
S:a placeringstillgångar ²	312,5	1,9	5,8

¹ Övrigt består av kassa samt strategisk och taktisk tillgångsallokering.

² Avkastning och resultat före kostnader. Avkastning efter kostnader uppgick till 1,9 procent motsvarande ett resultat efter kostnader om 5,6 miljarder kronor.

Ägarstyrning och Klimatförändring i fokus

AP4:s fokusområden inom hållbarhet är Ägarstyrning och Klimatförändring. De bedöms vara väsentliga för AP4:s avkastning, riskhantering och samtliga tillgångars utveckling. AP4 är en aktiv ägare som tar ansvar, påverkar och bidrar till att långsiktigt hållbara värden skapas i bolagen. Detta kan i sin tur bidra till trygga pensioner.

Nedan sammanfattas delar av det arbete som bedrivits under årets första sex månader.

- AP4 har deltagit i **27 svenska börsbolags valberedningar**, varav som ordförande i fyra av dessa.
- **Andelen kvinnliga styrelseledamöter ökar**, vilket är ett arbete som AP4 drivit under många år. I de bolags valberedningar där AP4 deltog var 13 av 33 nyvalda ledamöter kvinnor, utav de bolag som haft årsstämma under våren. Det motsvarar 39 procent nyvalda kvinnliga ledamöter.
- AP4 har fört **drygt 25 dialoger** med svenska bolag inför vårens årsstämmor, vilket resulterade i flera fall av bättre motiverade villkor till stämmoförslag samt förbättrad informationsgivning från bolagen. Därutöver har AP4:s förvaltning haft löpande kontakter med cirka 125 svenska bolag under perioden.
- AP4 har deltagit på **79 svenska årsstämmor**.
- AP4 har röstat på **616 utländska bolagsstämmor**.
- AP4 har haft **framgång med flera aktieägarförslag om utökad klimatrapportering**. Aktieägarförslagen har lagts av AP4 och andra investerare till Anglo Americans, Glencores och Rio Tintos samt ConocoPhillips årsstämmor.
- **22 procent** av AP4:s globala aktieportfölj är investerad i **lågkoldioxidstrategier**, vilket minskar AP4:s exponering mot bolag med stora utsläpp av koldioxid och fossila reserver.

- **4,2 miljarder kronor av AP4:s tillgångar är investerat i gröna obligationer.** AP4 var aktiv i såväl nyemissionsmarknaden som andrahandsmarknaden för gröna obligationer.
- **AP4 delar med sig av erfarenheter och kunskap om lågkoldioxidstrategier och gröna obligationer.** AP4 har på förfrågan givit ett 40-tal presentationer på konferenser och i andra officiella sammanhang, bland annat i FN i samband med undertecknandet av COP21-avtalen.
- **AP-fondernas Etikråds Årsrapport 2015** publicerades under våren. AP-fondernas Etikråd är ett samarbete mellan Första-Fjärde AP-fonderna. AP-fondernas Etikråd arbetar med att påverka utländska bolag till positiv förändring inom hållbarhet.

Läs mer på www.ap4.se

Personal

Antalet anställda var vid halvårsskiftet 54 personer, vilket är en person färre än antalet anställda vid årets början.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Halvårsrapporten har upprättats i enlighet med de av AP-fonderna gemensamt framtagna redovisnings- och värderingsprinciperna. Dessa återfinns i AP4:s årsredovisning för 2015, som kan läsas på www.ap4.se.

Siffror i halvårsrapportens tabeller och bilder är korrekt avrundade var för sig, varför summan inte alltid stämmer med delarna. Siffror inom parentes avser första halvåret 2015 om inte annat anges.

Halvårsrapporten har inte varit föremål för granskning av AP4:s revisorer.

Nästa rapporttillfälle

AP4:s bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2016 kommer att publiceras i februari 2017.

AP4:s Hållbarhets- och ägarstyrningsrapport 2015/2016 kommer att publiceras under andra halvåret 2016.

Resultat- och balansräkningar

Resultaträkningar

Mkr	Jan-juni 2016	Jan-juni 2015	Jan-dec 2015
RÖRELSENS INTÄKTER			
Räntenetto	555	1 199	2 002
Erhållna utdelningar	4 934	4 230	5 347
Nettoresultat, noterade aktier och andelar	-4 102	8 913	6 651
Nettoresultat, onoterade aktier och andelar	324	805	3 833
Nettoresultat, räntebärande tillgångar	4 243	-1 305	-1 151
Nettoresultat, derivatinstrument	-1 424	-297	-781
Nettoresultat, valutakursförändringar	1 272	4 600	4 529
Provisionskostnader	-63	-62	-128
Summa rörelsens intäkter	5 739	18 083	20 302
RÖRELSENS KOSTNADER			
Personalkostnader	-58	-66	-124
Informations- och IT-kostnader	-23	-21	-43
Köpta tjänster	-7	-4	-7
Lokalkostnader	-6	-6	-12
Övriga administrationskostnader	-5	-6	-11
Summa rörelsens kostnader	-99	-103	-197
PERIODENS RESULTAT	5 640	17 980	20 105

Balansräkningar

Mkr	2016-06-30	2015-06-30	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Aktier och andelar, noterade	180 659	181 685	177 367
Aktier och andelar, onoterade	20 312	16 464	19 822
Obligationer och andra räntebärande tillgångar	109 451	106 007	106 548
Derivatinstrument	2 159	3 945	3 296
Likvida medel	3 676	4 049	3 739
Övriga tillgångar	1 010	915	894
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 165	1 257	1 431
SUMMA TILLGÅNGAR	318 432	314 322	313 097
SKULDER OCH FONDKAPITAL			
Skulder			
Derivatinstrument	4 145	2 421	1 888
Övriga skulder	1 605	1 348	974
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	243	136	220
Summa skulder	5 993	3 905	3 082
Fondkapital			
Ingående fondkapital	310 015	294 854	294 854
Nettoutbetalningar till pensionssystemet	-3 216	-2 417	-4 944
Periodens resultat	5 640	17 980	20 105
Summa fondkapital	312 439	310 417	310 015
SUMMA SKULDER OCH FONDKAPITAL	318 432	314 322	313 097

Flerårsöversikt

Nyckeltal, per bokslutsdag	30 juni, 2016	2015	2014	2013	2012	2011
Fondkapital, flöden och resultat, mdr						
Fondkapital	312,5	310,0	294,9	259,7	229,6	210,0
Flöden, netto mot pensionssystemet och de särskilda förvaltningarna	-3,2	-4,9	-5,1	-6,9	-3,8	-1,2
Periodens resultat	5,6	20,1	40,2	37,0	23,4	-1,6
Avkastning, %						
Avkastning total portfölj före kostnader	1,9	6,9	15,8	16,5	11,3	-0,7
Avkastning total portfölj efter kostnader	1,9	6,8	15,7	16,4	11,2	-0,7
Avkastning total portfölj efter kostnader, annualiserad 5 år	9,7	9,7	10,5	11,6	3,3	1,6
Avkastning total portfölj efter kostnader, annualiserad 10 år	6,8	6,7	7,6	7,2	7,2	4,1
Förvaltningskostnadsandel, %						
Rörelsekostnader	0,06	0,06	0,07	0,08	0,08	0,08
Rörelsekostnader och provisionskostnader	0,10	0,11	0,11	0,11	0,10	0,10
Risk, %						
Standardavvikelse, total portfölj ex-post	8,9	8,8	6,0	5,6	5,6	9,2
Standardavvikelse, likvid portfölj ex-post ¹	9,7	9,4	6,4	6,0	6,0	9,8
Standardavvikelse över 10 år, likvid portfölj ex-post ²	9,2	9,3	8,9	8,9	-	-
Sharpekvot total portfölj ex-post	0,5	0,8	2,5	2,8	1,8	neg
Sharpekvot likvid portfölj ex-post ¹	0,3	0,6	2,3	2,5	1,7	neg

¹ Avser likvida tillgångar (placeringstillgångar exklusive fastigheter, riskkapitalfonder och högavkastande räntebärande)

² Avser kvartalsdata för likvida tillgångar (placeringstillgångar exklusive fastigheter, riskkapitalfonder och högavkastande räntebärande)

Övriga nyckeltal, per bokslutsdag	30 juni, 2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aktiv avkastning, strategisk förvaltning före kostnader, procentenheter ¹	-0,5	4,8	0,7	1,2	-0,4	-
Aktiv avkastning, taktisk förvaltning före kostnader, procentenheter ²	-0,0	0,1	0,7	0,5	1,0	0,2
Inflation, %	0,7	0,1	-0,3	0,1	-0,1	2,0
Real totalavkastning efter kostnader	1,1	6,8	16,0	16,2	11,3	-2,7
Aktiv risk ex-post, taktisk förvaltning	0,4	0,5	0,2	0,2	0,4	0,5
Valutaexponering	27,4	27,0	28,1	28,6	27,7	25,7
Andel aktiv förvaltning inkl semiaktiv, %	68,9	69,9	62,9	58,2	50,2	63,6
Andel extern förvaltning inkl investeringar i riskkapitalföretag, %	29,0	29,0	30,9	28,4	21,7	18,4
Antal anställda	54	55	54	55	49	52
Placeringstillgångarnas fördelning, %³						
Aktier	57,1	56,9	59,0	59,5	55,5	55,7
Globala aktier	39,3	38,4	40,5	40,1	37,2	37,9
Svenska aktier	17,8	18,5	18,5	19,3	18,3	17,8
Räntebärande tillgångar	33,5	33,8	33,0	32,0	36,1	37,3
Fastigheter	6,9	6,6	5,5	5,7	5,2	4,5
Alternativa tillgångar ⁴	2,5	2,6	2,7	2,7	3,1	2,5
Övrigt ⁵	0,0	0,0	-0,2	0,1	0,1	0,0
Summa placeringstillgångar, %	100	100	100	100	100	100

¹ Aktiv avkastning, den Strategiska portföljen utvärderas mot Normalportföljen

² Den Taktiska förvaltningen motsvarar den del av portföljen som mellan 2008 och 2011 benämndes aktivt förvaltade likvida tillgångar. Från och med 2012 finns det även aktivt förvaltade likvida tillgångar inom den Strategiska förvaltningen.

³ Avser exponering, underliggande värde för derivat i den passiva allokeringen har fördelats på respektive tillgångsslag.

⁴ Avser riskkapitalfonder, högavkastande räntebärande och absolutavkastande investeringar.

⁵ Avser kassa samt strategisk och taktisk tillgångsallokering.